

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 27 lutego 2020 r.,
skargi W. G. i A. G.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w P.
z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt II Ca (...),
wydanego w sprawie z powództwa Ż. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością z siedzibą w P.
przeciwko W. G. , A. G.
i R. O.
o zapłatę,

- 1) odrzuca skargę,
- 2) przyznaje adwokat A. M. prowadzącej Kancelarię Adwokacką A. M. w Z., od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w P. kwotę 1.800,- (jeden tysiąc osiemset) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu skarżącym W. G. i A. G. w postępowaniu skargowym.
- 3) oddala wniosek Ż. z o.o. z siedzibą w P. o zasądzenie kosztów postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

W. G. i A. G. – pozwani w postępowaniu z powództwa Ż. sp. z o.o. z siedzibą w P. o zapłatę – wnieśli skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 29 listopada 2016 r., którym utrzymano w mocy w całości nakaz zapłaty z dnia 31 sierpnia 2012 r.

Skarżący podnieśli, że wyrok jest niezgodny z art. 378 § 1 w zw. z art. 379 pkt 2 i art. 386 § 2 k.p.c.; art. 485 § 2 w zw. z art. 386 § 1 k.p.c.; art. 10 i 17 Prawa wekslowego w zw. z art. 65 k.c. oraz art. 5 w zw. z art. 6, art. 65 § 1 i § 2 k.c.

Sąd Najwyższy zważył:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym, poprzez zakwestionowanie zgodności z prawem orzeczenia, przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Stanowi ona nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy, zatem przepisy ją regulujące powinny być wykładane ściśle (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, nie publ., z dnia 28 marca 2007 r., II CNP 124/06, nie publ., z dnia 25 marca 2009 r., V CNP 93/08, nie publ., z dnia 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08, nie publ.).

Po pierwsze skarżący nie uczynili zadość wymaganiu uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody w wyniku wydania zaskarżonego wyroku. Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego szkoda musi mieć charakter rzeczywisty. Nie spełnia tego wymagania odwołanie się do szkody, która jeszcze nie wystąpiła, nawet jeśli jej powstanie w przyszłości jest pewne, dlatego niewystarczające jest wykazanie istnienia ciężącego na skarżącym zobowiązania wynikającego z kwestionowanego przez niego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2010 r., III CKN 48/10, Biul. Sąd. IC 2011/10/51, a także z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05 i z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CNP 73/15, nie publ.). Skarżący wskazali jedynie, że zostali sądowo zobowiązani do zapłaty wskazanych kwot na rzecz powódki, nie wykazali zaś, że istotnie uregulowali tę należność, co mogłoby stanowić uszczerbek w ich majątku. Ponadto koszty procesu, którymi zostali obciążeni, wbrew ich stanowisku, nie stanowią szkody uzasadniającej wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06; z 21 grudnia 2006 r., III CNP

57/06, z 17 listopada 2005 r., II CNP 15/05, z 27 lipca 2006 r., II BP 11/06, z 25 maja 2007 r., III CNP 30/07, z 10 lipca 2008 r., I CNP 39/08, z 21 lutego 2013 r., III CNP 2/13, z dnia 27 marca 2015 r., I CNP 43/14).

Po drugie zgodnie z art. 424⁵ §1 pkt 5 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Niemożliwość zmiany lub uchylenia zaskarżonego prawomocnego wyroku w drodze innych środków prawnych jako przesłanka dopuszczalności skargi musi istnieć zarówno w przeszłości, jak i w chwili oceny dopuszczalności skargi (*verba legis* „zmiana lub uchylenie tego wyroku (...) nie było i nie jest możliwe”). Oznacza to, że skarga jest niedopuszczalna wtedy, gdy zmiana lub uchylenie wyroku było możliwe w przeszłości i nadal jest możliwe w chwili oceny dopuszczalności skargi, wtedy, gdy zmiana lub uchylenie wyroku było możliwe w przeszłości, ale nie jest możliwe w chwili oceny dopuszczalności skargi (wyjątek w tym zakresie przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c.) oraz wtedy, gdy zmiana lub uchylenie wyroku nie było możliwe w przeszłości, ale jest (stało się) możliwe w chwili oceny dopuszczalności skargi. Ta ostatnia sytuacja może wystąpić w przypadku zmiany normatywnej polegającej na wykreowaniu – po uprawomocnieniu się wyroku lub nawet wniesienia skargi od niego – przez ustawodawcę dodatkowego środka prawnego, który może doprowadzić do zmiany lub uchylenia tego wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018, III CNP 9/18, OSNC 2018, nr 12, poz. 121).

Do takiej zmiany doszło w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, poprzez wprowadzenie do polskiego systemu prawnego skargi nadzwyczajnej, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym).

Mając zatem na względzie fakt wprowadzenia skargi nadzwyczajnej do polskiego systemu prawnego należy przyjąć, iż począwszy od dnia

4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Skarżący odnieśli się wprawdzie do tego nowo wprowadzonego środka zaskarżenia, jednak nie wykazali swojej aktywności w dążeniu do wniesienia skargi nadzwyczajnej na ich rzecz przez uprawniony podmiot. Ograniczyli się jedynie do stwierdzenia, że sami nie posiadają legitymacji do jej wniesienia, co nie stanowi wystarczającego umotywowania niemożności wzruszenia prawomocnego zakwestionowanego orzeczenia przy pomocy innych środków.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu Sąd Najwyższy orzekł zaś na podstawie § 16 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.